

Tillstånd och upplysning
Agneta Westerberg
Avdelningschef

Handlingsplan för att hantera prövningsärenden

Justitiekanslerns beslut

Justitiekanslern (JK) har våren 2015 riktat allvarlig kritik mot Kemikalieinspektionen med anledning av att myndighetens handläggningstider i ärenden rörande ansökningar om produktgodkännanden av bekämpningsmedel och ärenden rörande ansökningar om utvidgning av produktgodkännanden för mindre användningsområden har varit alltför långa.

JK säger vidare att det framstår som nödvändigt att Kemikalieinspektionen, möjligen i samråd med Miljö- och energidepartementet, omedelbart utarbetar en konkret handlingsplan för att kunna hantera nu ineliggande prövningsärenden.

Vi är väl medvetna om nödvändigheten att komma till rätta med orsakerna till de ärendebalanser som byggts upp och som skapar de långa handläggningstider vi nu har i vissa ärendekategorier. Därför har detta arbete högsta prioritet i vår verksamhetsplanering. Vår bedömning är att vi kommit en god bit på väg och att effekthemtagningen av genomförda och planerade insatser, i kombination med nödvändiga anslagsförstärkningar, kommer att leda till önskad balans i ärendehantering.

Långsiktig resursförstärkning ger stabilitet

Kemikalieinspektionen har haft begränsade möjligheter att svara upp till och hålla jämna steg med ett ökat ärendeflöde och tillkommande moment i prövningen av bekämpningsmedelsärenden som föranleds av de nya regelverken. En fortsatt successiv förstärkning av anslaget till prövning och tillsyn av bekämpningsmedel är nödvändig för att Kemikalieinspektionen fortsatt ska kunna arbeta effektivt mot regeringens mål om kortare handläggningstider och bättre service till företagen.

För att kunna hantera prövning och tillsyn av bekämpningsmedel enligt regeringens mål och krav i lagstiftningen behöver det finnas en ökad långsiktighet och stabilitet i finansieringen. Kemikalieinspektionen har i budgetunderlaget för åren 2016-2018 beskrivit att behovet av resursförstärkning är 7000 tkr för att totalt uppgå till 70 000 tkr till den verksamheten år 2016. 2017 behöver anslaget uppgå till 87 000 tkr och 2018 till 85 000 tkr. Förslaget till resursförstärkning syftar till att fördela behovet jämnare över den aktuella tidsperioden och att skapa en stabilitet och långsiktig resursökning över tid. Detta ökar möjligheterna att använda resurserna effektivare.

Regelverken är komplexa och riskbedömningsmetodikerna är både avancerade och omfattande och dessutom specifika för prövningsarbetet. Detta innebär att ny

personal behöver kompetensutvecklas inom verksamheten för att nå en kompetensnivå där arbetet kan bedrivas på effektivast möjliga sätt. Långsiktig finansiering och kompetensförsörjning är därmed en förutsättning för att effektivitetsvinster ska kunna uppnås.

Fokus på effektiviseringsåtgärder

Kemikalieinspektionen har tagit höjd för att långsiktigt effektivisera och förstärka verksamheten för att möta behoven i form av ökande ärendemängd, krav om kortare handläggningstider samt ökande intäkter från bekämpningsmedelsavgiften. Kemikalieinspektionen gjorde en övergripande omorganisation som trädde ikraft 1 juni 2013 där bl a en särskild avdelning bildades med fokus på prövning av bekämpningsmedelsärenden.

Sedan 2014 och framåt har fokus i den nya organisationen lagts på att utveckla en flödeseffektiv ärendehandläggning genom fortsatt optimering av processer, stödsystem, arbetssätt och riskbedömningsmetodik, samt på att tydliggöra roller och ansvar. Detta arbete innefattar en rad aktiviteter och utvecklingsinsatser i syfte att åstadkomma ett effektivare ärendeflöde, skapa en jämnare arbetsbelastning och en bättre arbetsmiljö. Åtgärderna bedöms vara en förutsättning för att uppnå nödvändiga produktivitetsförbättringar tillsammans med den föreslagna resursförstärkningen. Kombinationen av flödeseffektiviserande åtgärder och den föreslagna resursförstärkningen förväntas skapa möjligheter för att nå balans i verksamheten under 2019.

Nedan följer en redovisning av vårt planerade fortsatta arbete.

1. Planering och uppföljning

Avdelningen Tillstånd och Upplysning (TOU) har i sin avdelningsplan för 2015 beskrivit alla mål och insatser som verksamheten ska genomföra inom ramen för tillgängliga resurser. Måltal finns angivna för hur många ärenden som planeras avslutas under 2015 uppdelat i olika ärendekategorier för både växtskyddsmedel och biocidprodukter samt måltal för minskning av handläggningstiderna. Handläggning sker löpande av både inkommande ärenden och nya ärenden som inkommer till myndigheten. Uppföljning och återkoppling på insatser och resultat sker varje månad till både medarbetare och avdelningsledning. Uppföljning sker också regelbundet av myndighetsledningen. Under det första tertialet 2015 har totalt 228 beslut fattats i bekämpningsmedelsärenden, vilket motsvarar 106 % av det totala antalet beslutade bekämpningsmedelsärenden under år 2014. Den positiva trenden kring antalet beslutade ärenden som redovisats i Kemikalieinspektionens årsredovisning fortsätter därmed.

Sedan april 2014 har verksamheten haft särskilt fokus på de ärenden som inkommit till myndigheten under åren 2005-2011 enligt den tidigare gällande lagstiftningen. Dessa ärenden omfattas inte av tidsfrister reglerade av EU-rätt. Dessa ärenden har

prioriterats och regelbunden uppföljning sker. Mellan april 2014 och april 2015 har totalt 42 % av dessa äldre ärenden avslutats och det återstår 35 stycken att hantera. Fortsatt fokus sker på handläggning av dessa ärenden även under år 2015 och framåt.

En insats som finns angiven i avdelningsplanen är upprättandet av en 3-årsplan för tillståndsverksamheten. Syftet är att med god framförhållning tydliggöra de förändringar i lagstiftning och annat som påverkar inflödet av ärenden av olika typer och kategorier. Detta gör verksamheten mer förberedd och vi kan arbeta proaktivt för att anpassa arbetssätt, ärendegrupper och kompetensbehov. Upprättandet av denna 3-årsplan pågår under maj och juni månad. Underlaget ligger till grund för verksamhetsplaneringen år 2016. Revidering av 3-årsplanen ska göras årligen.

2. Verksamhetsstöd

Utredning av tillståndsprocessens behov av uppdatering av rutiner, lathundar, checklistor och mallar i den nya organisationen genomfördes 2014. Syftet är att skapa ytterligare ordning och reda men även tidigt fånga upp behovet av förtydliganden och ständiga förbättringar. Planering, prioritering och uppföljning sker löpande av dessa styrande dokument under 2015 och framåt.

Under år 2014 utvecklades IT-verktyget Ärendekompassen. Ärendekompassen är ett verktyg för verksamheten att i hanteringen av bekämpningsmedelsärenden stödja planering, prioritering och uppföljning. Ärendekompassen läser in data från myndighetens diarium och ekonomisystem (tidredovisning). Under hösten 2014 har tester, utbildning, implementering samt utveckling av flera releaser genomförts. Ytterligare utvecklingsinsatser genomförs under 2015 för att förbättra funktionalitet i Ärendekompassen för att öka möjligheterna till uppföljning och kontroll av ärendehandläggningen. Förstudie ska genomföras under 2015 för att utveckla en prognos- och resursplaneringsfunktion för bekämpningsmedelsärenden under 2016.

Under 2015 utvecklar vi ett verktyg för regeltillämpning som stöd i handlägningsprocessen för bekämpningsmedelsärenden. Det finns flera syften med stödverktyget. Det ska utgöra ett myndighetsinternt stöd i handlägningsprocessen av bekämpningsmedelsärenden och fungera som dokumentationsverktyg för sådana tillämpningar och ställningstaganden av lagstiftningen som behövs i prövningen. Information om tillämpningar och ställningstaganden ska vara sökbar och tillgänglig för alla som arbetar i handlägningsprocessen. Målsättningen med verktyget är att minska osäkerheten i tolkning av lagstiftningen och minska tiden det tar att finna relevant information om tolkning och ställningstaganden samt minska behovet av avstämningar och frågor. Verktyget tas i drift till hösten 2015.

3. Kommunikation och förbättrade relationer med företag och branscher

För att skapa balans mellan god service och kvalitet i verksamhetens relationer med företag och branschorganisationer har arbetet påbörjats april 2015 med en kommunikationsplan. Insatsen har tydlig koppling till de två prioriterade områdena i Kemikalieinspektionens verksamhetsplan 2015 dvs. ärendehandläggningen inom prövning av bekämpningsmedel och frågor som rör förtroende och tillit.

Syftet med kommunikationsplanen är flera, bl a:

- att tydliggöra vilken typ av information/kommunikation verksamheten behöver lämna till de företag som ansöker om bekämpningsmedelsgodkännande. Företagen som ansöker om godkännanden ska få tydliga besked om handläggningsprocessen, förväntad handläggningstid mm.

- att tydliggöra hur verksamheten kommunicerar och har bra dialog och samarbete med berörda branscher så att vi fångar upp deras behov men också tydliggör vilka förväntningar de kan ha på oss.

- att förbättra verksamhetens information så att företagen blir bättre på att lämna in tydliga och kompletta ansökningar till oss.

De insatser och åtgärder som kommunikationsplanen kommer fram till ska löpande genomföras under 2015.

4. Effektivisera processen

Vi inför ett Lean-inspirerat arbetssätt med ständiga förbättringar som arbetsmetod, vilket bygger vidare på det kvalitetsledningssystem vi har sedan 2007 enligt ISO 9001 och 14001. Detta innebär bl a att vi fortsätter att utveckla arbetssätten genom att införa fasta ärendegrupper med tydligt ansvar för handläggningen av olika ärendetyper. Syftet är att skapa ärendegrupper med rätt kompetens- och resursbalans för att ärendehandläggningen ska genomföras effektivt. Varje ärendegrupp ska ledas av en projektledare/ärendeansvarig med uppdrag att driva både nu ineliggande ärenden samt nytillkomna ärenden genom tillståndsprövningsprocessen fram till beslut. Det förändrade arbetssättet genomförs successivt hösten 2015 med fortsättning 2016.

En fördjupad processkartläggning kommer att genomföras av hur handläggningen av olika ärendetyper kan göras smartare och effektivare, t ex dispenser, ansökningar om utvidgning av produktgodkännanden för mindre användningsområden samt ömsesidiga erkännanden. Syftet är att upprätta tydliga delprocesser och rutiner för hur olika ärendetyper ska handläggas inom gällande tidsfrister. Arbetet med detta startar under senare delen av augusti och genomförs under 2015.

Under 2014 (förstudie) och 2015 (huvudstudie) har myndigheten bedrivit ett arbete med att rationalisera metoden för miljöriskbedömning inom ramen för gällande regelverk med syfte att uppnå både bättre kvalitet och effektivitet. Frågan om hur och när resultaten av arbetet kan komma att få effekt i prövningen av enskilda

ärenden är för närvarande under utredning. I denna utredning ingår bland annat en genomlysning av juridiska förutsättningar och hur förändringar kan göras inom ramen för samarbetet i den Norra Zonen för växtskyddsmedel. Arbete fortsätter under 2015 med inriktning på att genomföra ett pilotprojekt för att undersöka möjligheterna att rationalisera miljöriskbedömningen för att minska handläggningstiderna.

Vi ska genomföra utbildningsinsatser för att vidareutveckla förvaltningsperspektivet i ärendehandläggningen. Syftet är att öka medvetenheten hos handläggarna om vikten av tydlig och korrekt dokumentation som måste ske löpande i varje ärende. Utbildningen ska också ha fokus på den gemensamma värdegrunden för statsanställda och vad den innebär för ärendehandläggningen. Utbildningsinsatserna genomförs hösten 2015.